TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Biến chứng nguy hiểm và cách phòng ngừa bệnh quai bị hiệu quả

11:10 10/06/2020

Quai bị là bệnh lành tính, nhưng nếu không được điều trị đúng cách, bệnh có thể dẫn đến nhiều di chứng nguy hiểm như viêm tinh hoàn ở bé trai, viêm buồng trứng ở bé gái, vô sinh ở người trưởng thành, ảnh hưởng nghiêm trọng đến chất lượng sống.

Làm sao để phòng ngừa bệnh quai bị hiệu quả?

Quai bị, hay còn gọi là bệnh viêm tuyến mang tai dịch tễ, hoặc viêm tuyến mang tai do virus quai bị (Mumps virus) gây ra. Đây là bệnh truyền nhiễm cấp tính, rất dễ lây lan trong cộng đồng qua đường hô hấp. Đối tượng thường gặp nhất là trẻ em ở lứa tuổi học đường, phổ biến ở trẻ từ 5-9 tuổi, trẻ trai thường mắc bệnh hơn trẻ gái.

Tại Việt Nam, bệnh quai bị tản phát quanh năm, có xu hướng tăng dần vào những tháng thu - đông, ở các tỉnh miền Bắc và Tây Nguyên.

Bệnh thường khởi phát với triệu chứng sưng đau vùng mang tai do viêm sưng tuyến nước bọt vùng mang tai, có thể kèm theo sốt, đau đầu, đau cơ, mệt mỏi, buồn nôn, ói...

Các triệu chứng này sẽ tự hết sau 5-7 ngày nếu không có biến chứng, nhưng nếu không được phát hiện và điều trị đúng cách, bệnh quai bị có thể gây ra nhiều biến chứng nguy hiểm, kéo theo nhiều hệ lụy về sau cho sức khỏe người bệnh.

Biến chứng viêm tinh hoàn và mào tinh hoàn

Biến chứng viêm tinh hoàn và mào tinh hoàn có thể gặp ở trẻ trai, thanh thiếu niên và cả người lớn. Cứ 5 nam thanh thiếu niên bị bệnh quai bị thì sẽ có 1 người bị viêm và sưng tinh hoàn. Sau biến chứng viêm tinh hoàn và mào tinh hoàn do quai bị, nhiều người bệnh bị teo tinh hoàn, ảnh hưởng đến số lượng và chất lượng tinh trùng, gia tăng nguy cơ vô sinh ở nam giới khi trưởng thành.

PGS.TS.BS Lê Hoàng - Giám đốc Trung tâm Hỗ trợ sinh sản BVĐK Tâm Anh (Hà Nội) cho biết, nam giới có thể bị suy giảm hoặc mất khả năng sinh tinh do mắc phải bệnh lý quai bị, tỷ lệ biến chứng viêm tinh hoàn và mào tinh hoàn do quai bị chiếm từ 20%-35% ở người sau tuổi dậy thì. Tinh hoàn bị viêm sẽ đau và sưng to, mào tinh căng phù, gây sốt. 50% trong số các bệnh nhân bị **viêm tinh hoàn quai bị** sẽ dẫn tới tinh hoàn teo dần và có thể kéo theo tình trạng giảm số lượng tinh trùng và vô sinh, thường sẽ diễn tiến trong vòng 6 tháng sau đợt viêm cấp tính (viêm tuyến mang tai do virus quai bị), gây ảnh hưởng đến quá trình sinh tinh của nam giới. Trong trường hợp nam giới bị viêm cả hai bên tinh hoàn sẽ dẫn đến vô sinh hoàn toàn.

"*Với những trường hợp này, bệnh nhân nên cân nhắc việc trữ lạnh tinh trùng ở các trung tâm hỗ trợ sinh sản ngay khi chất lượng tinh trùng chưa giảm nhiều. Trong trường hợp thực sự không có tinh trùng thì bắt buộc phải xin tinh trùng và có thể thực hiện có con bằng phương pháp IUI hoặc IVF*", bác sĩ Lê Hoàng cho biết thêm.

Bác sĩ Hoàng lưu ý, bệnh nhân bị quai bị, biến chứng viêm tinh hoàn nếu được điều trị kịp thời và đúng cách thì sẽ tránh được di chứng vô sinh.

Biến chứng viêm buồng trứng

Bệnh quai bị còn có thể gây viêm buồng trứng ở nữ giới và diễn tiến thành viêm buồng trứng mãn tính, dính buồng trứng, u nang ống dẫn trứng, u nang buồng trứng, tắc vòi trứng, chất lượng trứng suy giảm, ảnh hưởng đến khả năng sinh sản của nữ giới.

Khi bị viêm buồng trứng, người bệnh sẽ xuất hiện các cơn đau bụng âm ỉ hoặc đau từng cơn ở một bên hố chậu hoặc vùng bụng dưới, khí hư bất thường, có mùi hôi, biến đổi về màu sắc, kèm theo sốt...

Tỷ lệ viêm buồng trứng ở nữ giới sau tuổi dậy thì chiếm khoảng 7%, mặc dù biến chứng này thấp hơn rất nhiều so với biến chứng viêm tinh hoàn ở nam giới. Tuy nhiên, biến chứng này cũng để lại những hậu quả nặng nề nếu không được điều trị kịp thời, như tình trạng viêm nhiễm mãn tính vùng quanh chậu, nguy cơ dính buồng trứng, u nang ống dẫn trứng, u nang buồng trứng, mưng mủ ở buồng trứng, ống dẫn trứng, tắc vòi trứng, hình thành áp xe trên buồng trứng, chất lượng trứng suy giảm... ảnh hưởng trực tiếp đến khả năng sinh sản của nữ giới.

Ngoài hai biến chứng trên, bệnh quai bị còn gây mất thính lực vĩnh viễn, biến chứng hệ thần kinh (viêm não, viêm màng não), viêm tụy, viêm cơ tim, viêm tuyến giáp, viêm đường hô hấp, rối loạn chức năng gan, xuất huyết do giảm tiểu cầu...

Đặc biệt, thai phụ trong 3 tháng đầu thai kỳ mắc bệnh quai bị có thể gây sẩy thai hoặc sinh con dị dạng, mắc bệnh quai bị trong 3 tháng cuối thai kỳ có thể sinh non hoặc thai chết lưu.

Phương pháp phòng bệnh quai bị hiệu quả và tiết kiệm

“Trước những biến chứng nguy hiểm và khó lường của bệnh quai bị, người dân cần lưu ý công tác phòng bệnh ngay từ sớm để hạn chế tối đa nguy cơ mắc bệnh và gặp phải biến chứng. Phòng bệnh quai bị hiệu quả không chỉ mang lại nhiều lợi ích cho bản thân, mà còn cho gia đình và cộng đồng”, bác sĩ Trương Hữu Khanh - Trưởng khoa Nhiễm - Thần kinh, Bệnh viện Nhi đồng I, TP.HCM, Cố vấn chuyên môn Hệ thống Trung tâm Tiêm chủng cho Trẻ em và Người lớn VNVC chia sẻ.

Tiêm vắc xin được xem là phương pháp phòng bệnh quai bị hiệu quả, an toàn và tiết kiệm nhất.

Theo bác sĩ Khanh, để phòng bệnh quai bị hiệu quả, an toàn và tiết kiệm, người dân nên tiêm phòng vắc xin đầy đủ và đúng lịch. Trẻ em, thanh thiếu niên cho đến người trưởng thành chưa có miễn dịch cần chủ động tiêm chủng phòng ngừa bệnh quai bị. Vắc xin phòng bệnh quai bị được sử dụng rộng rãi hiện nay tại Việt Nam có trong vắc xin phối hợp sởi - quai bị - rubella MMR II (Mỹ) và MMR (Ấn Độ).

Vắc xin có lịch tiêm 2 mũi cho trẻ từ 12 tháng tuổi trở lên và người lớn. Với lịch tiêm cho trẻ từ 12 tháng tuổi đến dưới 7 tuổi như sau:

- Mũi 1 là lần tiêm đầu tiên;

- Mũi 2 được tiêm khi trẻ 4-6 tuổi, và cách mũi 1 ít nhất 1 tháng.

Lịch tiêm vắc xin quai bị cho trẻ từ 7 tuổi và người lớn như sau:

- Mũi 1 là lần tiêm đầu tiên;

- Mũi 2 cách mũi 1 ít nhất 1 tháng.

Phụ nữ lưu ý tuyệt đối không tiêm vắc xin khi đang mang thai và cần phải hoàn tất lịch tiêm trước khi có thai ít nhất 1 tháng.

Tiêm vắc xin phòng bệnh quai bị ở đâu tốt?

Nhiều năm về trước khi tiêm chủng dịch vụ chưa được phổ biến rộng rãi như hiện nay, nhiều người phải đi tiêm xa nhà, tốn nhiều thời gian, chi phí và cả công sức mỗi khi đến lịch tiêm vắc xin.

Hiện nay, với sự ra đời của Hệ thống Trung tâm Tiêm chủng cho Trẻ em và Người lớn VNVC với mạng lưới gần 50 trung tâm trên toàn quốc, giúp giải quyết triệt để câu chuyện tiêm vắc xin xa nhà, tiết kiệm tối đa thời gian và chi phí cho khách hàng mỗi khi đến lịch tiêm.

Được đầu tư cơ sở vật chất hiện đại, có nhiều loại vắc xin đa dạng cho trẻ em và người lớn, đảm bảo nguồn gốc và đội ngũ bác sĩ giàu kinh nghiệm, VNVC là nơi đáp ứng mọi yêu cầu về tiêm chủng của khách hàng. Đội ngũ bác sĩ, điều dưỡng viên chuyên nghiệp, có kiến thức bài bản về tiêm chủng an toàn tại VNVC sẽ mang đến cho khách hàng những trải nghiệm tốt nhất khi lựa chọn dịch vụ tiêm chủng.

Để được tư vấn và đặt lịch tiêm vắc xin, bạn có thể gọi vào ***hotline 028.7300.6595***, nhắn tin cho Fanpage VNVC - Trung tâm Tiêm chủng Trẻ em và Người lớn, hoặc liên hệ trực tiếp hệ thống các trung tâm tiêm chủng VNVC trên cả nước.

Trần Phúc